

T.C.
DANIŞTAY
İKİNCİ DAİRE
Esas No : 2009/5500
Karar No : 2013/3263

Davacı : Türkiye Eğitim Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu
Çalışanları Sendikası (Türk Eğitim-Sen)

Vekili : Av. Hatice Aytekin
Bayındır 2 Sok. No:46 - Kızılay/ANKARA

Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı - ANKARA

Vekili : Hukuk Müşaviri Harun Kaman - Aynı yerde

Davanın Özeti : 31.7.2009 günlü ve 27305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Nöbet Görevi" başlıklı 80. maddesinde, hizmet süreleri bayanlarda 20 yıl, erkeklerde 25 yıl ve daha fazla olan öğretmenlere nöbet görevi verilmeyeceği yolundaki ibareye yer verilmemesine ilişkin eksik düzenlemenin; dava konusu Yönetmelikten önce yürürlükte olan ve 28.11.1964 günlü ve 11868 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Lise ve Ortaokullar Yönetmeliğinde, hizmet süreleri bayanlarda 20, erkeklerde 25 yıl ve daha fazla olan öğretmenlere nöbet görevinin verilmeyeceğinin ancak 20 veya 25 hizmet yılını dolduran öğretmenlerin sayıca fazla olduğu okullarda ihtiyaç duyulduğunda bu öğretmenlere de nöbet görevi verilebileceğinin düzenlendiği, bu düzenlemeye dava konusu Yönetmelikte yer verilmemesi nedeniyle öğretmenlerin uzun yıllar boyunca sahip oldukları haklarının ellerinden alındığı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılan Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği ve Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde, hizmet süreleri bayanlarda 20 yıl, erkeklerde 25 yıl ve daha fazla olan öğretmenlere nöbet görevi verilmeyeceği yolunda düzenlemelere yer verildiği, bu düzenlemelerle Milli Eğitim Bakanlığının diğer örgün eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerle ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler arasında eşitsizlik oluşturulduğu, bu nedenlerle kamu yararı ve hizmet gerekleriyle bağdaşmadığı iddialarıyla iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Eğitim-öğretimin temel unsurlarından olan nöbet görevinin, öğretmenin yürüttüğü diğer görevlerden ayrı düşünülmesi ve belli bir hizmetten sonra bu görevden muaf tutulmasının, öğretmenin eğitim-öğretim görevlerinin bir kısmından muaf tutulması anlamını taşıyacağı, bu durumun aynı statüde bulunan ve aynı görevi yürütenler açısından eşitsizliğe neden olacağı, hizmet yılı 20 ve 25 yılın üzerinde olan öğretmenlerin bu görevden muaf olmasının, diğer öğretmenlerin bu konudaki görev yoğunluğunu arttırması sebebiyle onların aleyhine de bir eşitsizliğe neden olacağı, nöbet görevinin, öğretmenin öğrencisiyle dersin dışında da iletişim içerisinde olduğu son derece önemli bir eğitim faaliyeti olduğu ve nöbet görevi esnasında 20 yılını

T.C.

DANIŞTAY
İKİNCİ DAİRE

Esas No : 2009/5500

Karar No : 2013/3263

doldurmuş bayan ve 25 yılını doldurmuş erkek öğretmenlerin nöbet görevi konusunda öğrencilere, genç öğretmenlere ve okul ortamına yapacağı olumlu katkıların ve rehberliğin göz ardı edilemeyeceği, yasal dayanaktan yoksun davanın reddinin gerekeceği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Özgür Metin

Düşüncesi : Örgün eğitim kurumlarında görev yapan ve meslekte 20 ya da 25 yılını dolduran tüm öğretmenlere, yaklaşık olarak kırk beş yıldan bu yana belirli koşullarda uygulana gelen nöbet görevine ilişkin muafiyetin, sadece ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler yönünden kaldırılması ve dolayısıyla aynı hukuksal statüde bulunanların farklı kurallara bağlı tutulması sonucunu doğuran dava konusu düzenlemenin, Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiği, bu yönüyle eksik düzenlemenin kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırı olduğu ve iptalinin gerekeceği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : S. Sema Kabukçu

Düşüncesi : 31.7.2009 günlü, 27305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği"nin "Nöbet Görevi" başlıklı 80. maddesinde, hizmet süreleri bayanlarda 20 yıl, erkeklerde 25 yıl ve daha fazla olan öğretmenlere nöbet görevi verilmeyeceği yolundaki ibareye yer verilmemesine ilişkin eksik düzenlemenin iptali istenilmektedir.

Eğitim-öğretim hizmetinin temel unsurlarından olan nöbet görevinin; öğretmenin öğrencisiyle dersin dışında da iletişim içerisinde olduğu bir eğitim faaliyeti olduğu, mesleki açıdan belirli bir kıdeme ulaşmış olan öğretmenlerce yerine getirilmesi ile mesleğe yeni başlayan öğretmenlere yol gösterici bir nitelik oluşturacağı, kıdemli öğretmenlerin, tecrübelerini bu alanda da sergilemesinin, eğitim-öğretim kalitesinin artırılmasına katkıda bulunacağı tartışmasız olduğundan, nöbet görevine ilişkin muafiyeti kapsamayan şekilde yürürlüğe konulan dava konusu düzenlemede kamu yararı ve hizmet gerekleri yönünden mevzuat hükümlerine aykırı bir husus bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İkinci Dairesince işin gereği düşünüldü:

Dava, 31.7.2009 günlü ve 27305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Nöbet Görevi" başlıklı 80. maddesinde, hizmet süreleri bayanlarda 20 yıl, erkeklerde 25 yıl ve daha fazla olan öğretmenlere nöbet görevi verilmeyeceği yolundaki ibareye yer verilmemesine ilişkin eksik düzenlemenin iptali

T.C.
DANIŞTAY
İKİNCİ DAİRE

Esas No : 2009/5500

Karar No : 2013/3263

istemiyle açılmıştır.

28.11.1964 günlü ve 11868 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Lise ve Ortaokullar Yönetmeliği'nin 61. maddesinin ilk halinde, "Meslekteki kıdemi 25 yılı aşmış bulunan öğretmenler, isterlerse, okul müdürüne yazı ile başvurarak nöbet tutmayabilirler." hükmüne, yine aynı maddenin 18.11.1994 günlü ve 21822 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişik halinde "Okulun bina ve tesisleri, öğrenci mevcudu, yatılı, gündüzlü, normal veya ikili öğretim gibi durumları göz önünde bulundurularak; öğretmenler, okul müdürü tarafından düzenlenen nöbet çizelgesine göre, normal öğretim yapan okullarda gün süresince , ikili öğretim yapan okullarda ise kendi devresinde nöbet tutarlar. Öğretmen birden fazla okulda derse giriyorsa maaşını aldığı okulda, maaş aldığı okulda hiç dersi yoksa en çok dersinin bulunduğu okulda nöbet tutar. Hizmet süreleri bayanlarda 20, erkeklerde 25 yıl ve daha fazla olan öğretmenler ile hamile öğretmenlere doğumuna üç ay kala ve doğumdan sonra altı ay nöbet görevi verilmez. Ancak 20 veya 25 hizmet yılını dolduran öğretmenlerin sayıca fazla olduğu okullarda ihtiyaç duyulduğunda bu öğretmenlere de nöbet görevi verilir." hükmüne yer verilirken, anılan Yönetmeliği yürürlükten kaldıran ve 31.7.2009 günlü ve 27305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren dava konusu Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin "Nöbet Görevi" başlıklı 80. maddesinde, "(1) Öğretmenler, eğitim ve öğretimin temel unsurlarından olan nöbet görevini nöbet çizelgesine göre yerine getirirler.

(2) Nöbetlerde aşağıdaki esaslara uyulur:

a) Öğretmenlere, dersinin olmadığı veya en az bulunduğu gün veya günlerde nöbet görevi verilir.

b) Birden fazla okul veya kurumda ders görevi bulunan öğretmenlere aylığını aldığı okulda, aylık aldığı okulda dersi yoksa, en çok ders okuttuğu okulda nöbet görevi verilir.

c) Bayan öğretmenlere, doğumuna üç ay kala ve doğumdan sonra bir yıl nöbet görevi verilmez.

ç) Nöbet görevi, ilk dersten otuz dakika önce başlar, son ders bitiminden on beş dakika sonra biter. İkili öğretimin yapıldığı kurumlarda öğretmenler, kendi devrelerinde nöbet tutarlar.

d) Nöbet görevine özürsüz olarak gelmeyen öğretmen hakkında derse özürsüz olarak gelmeyen öğretmen gibi işlem yapılır.

e) Nöbetlerde uyulması gereken esaslar öğretmenler kurulunda görüşülür ve okul veya kurum yönetimince öğretmenlere yazılı olarak duyurulur." hükümleri getirilmiş; 20 veya 25 hizmet yılını dolduran öğretmenlere nöbet görevi verilmeyeceğine ilişkin düzenlemeye ise yer verilmemiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılan ve 3.7.2002 günlü, 24804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin "Nöbet Görevi" başlıklı 265. maddesinin 20.9.2008 günlü ve 27003 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan

T.C.

DANIŞTAY

İKİNCİ DAİRE

Esas No : 2009/5500

Karar No : 2013/3263

Yönetmelikle değişik (c) bendinde, "Öğretmenlikteki kıdemi 20 yıldan fazla olan bayan öğretmenler ile 25 yıldan fazla olan erkek öğretmenler, istekleri halinde nöbet görevinden muaf tutulabilirler. Ancak kıdemli öğretmen sayısının fazla olması ve bu nedenle nöbet görevlerinin aksayabileceği durumlarda, bu öğretmenlere de nöbet görevi verilir." hükmü yer almaktadır.

Yine, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılan, 27.8.2003 günlü ve 25212 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 2.5.2006 günlü, 26156 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmelikle değişik "Öğretmenlerin Nöbet Görevi" başlıklı 71. maddesinde, "Okuldaki öğretmen sayısının yeterli olması durumunda, bayanlarda 20, erkeklerde 25 hizmet yılını dolduran öğretmenlere nöbet görevi verilmez. İhtiyaç duyulması halinde bu öğretmenlere de nöbet görevi verilir." hükmüne yer verilmiştir.

8.6.2004 günlü ve 25486 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin "Nöbetçi Öğretmen" başlıklı 21. maddesinde de, "Bayanlarda 20, erkeklerde 25 yıl ve daha fazla hizmeti olan öğretmenlere nöbet görevi verilmez. Ancak gereksinim duyulduğunda, bu öğretmenlere de nöbet görevi verilebilir." hükmü yer almıştır.

Anayasa Mahkemesinin çok sayıda kararında da belirtildiği üzere, Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasa karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durum ve konumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi çiğnenmiş olmaz.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, ortaöğretim kurumlarının tabi olduğu dava konusu Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği dışında, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı diğer örgün eğitim kurumlarının tabi olduğu Yönetmeliklerde, öğretmenlikteki kıdemi 20 yıldan fazla olan bayan öğretmenler ile 25 yıldan fazla olan erkek öğretmenlere nöbet görevi verilmeyeceği hususunun düzenlendiği, bunun yanında, anılan düzenlemelerde, sayıca fazla olmaları veya ihtiyaç halinde, belirtilen kıdemdeki öğretmenlere de nöbet görevi verilebileceğinin öngörülmesi suretiyle nöbet görevine ilişkin bu muafiyetin, belirli şartlara bağlanarak eğitim-öğretim hizmetlerinin aksamasına meydan vermeyecek şekilde uygulanmasının amaçlandığı; dava konusu Yönetmelikle, eski Yönetmelikte yer aldığı halde, meslekte belli bir kıdeme ulaşan öğretmenlerin nöbet görevini yerine getirmeyeceğine dair bir düzenlemeye yer verilmeyerek anılan muafiyetin ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler yönünden kaldırıldığı, davalı idare tarafından bu duruma gerekçe olarak ileri sürülen hususların ise soyut

T.C.

DANIŞTAY

İKİNCİ DAİRE

Esas No : 2009/5500

Karar No : 2013/3263

iddialardan öteye gitmediği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, örgün eğitim kurumlarında görev yapan ve meslekte 20 ya da 25 yılını dolduran tüm öğretmenlere, yaklaşık olarak kırk beş yıldan bu yana belirli koşullarda uygulana gelen nöbet görevine ilişkin muafiyetin, ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler yönünden kaldırılması ve dolayısıyla aynı hukuksal statüde bulunanların farklı kurallara bağlı tutulması sonucunu doğuran dava konusu düzenlemenin, Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiği açıktır.

Açıklanan nedenlerle; dava konusu Yönetmeliğin 80. maddesinde, hizmet süreleri bayanlarda 20 yıl, erkeklerde 25 yıl ve daha fazla olan öğretmenlere nöbet görevi verilmeyeceği yolundaki ibareye yer verilmemesine ilişkin düzenlemenin iptaline; aşağıda dökümü gösterilen 144,30 TL yargılama gideri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 1.320,00 TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, posta gideri avansından arta kalan 10,00 TL 'nin istemi halinde davacıya iadesine, kararın tebliğ tarihini izleyen otuz gün içinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere, 24.5.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Kamuran	Ayla	Nurben	Ercan	Hüseyin
ERBUĞA	GÜNENÇ	ÖMERBAŞ	AHI	OĞUZ

Yargılama Giderleri :
Harç Pulu : 84,30 TL
Posta Pulu : 60,00 TL
TOPLAM : 144,30 TL

